

RAÍZ

DIVERSITAT · MEDI AMBIENT

**EL MEU
PRIMER
FESTIVAL**

ACCIÓ > CINEMA

RAÍZ

Franco García Becerra, Xile, 2024, 82', versió original en quítxua amb subtítols en català

DIRECCIÓ: FRANCO GARCÍA BECERRA

GUIÓ: ANNEMARIE GUNKEL, ALICIA QUISPE SALLO

INTERPRETACIÓ: ALBERTH MERMA, NELY HUAYTA CUTIPA, RICHARD TAIPE,
JOSÉ MERMA, DEYVIS MAYO, RUBÉN HUILLCA, RUPERTA CONDORI

MÚSICA: DANIEL CASTRO

FOTOGRAFIA: JOHAN CARRASCO

A PARTIR DE 10 ANYS

SINOPSI

Feliciano, un pastor d'alpaques de 8 anys, està emocionat: el Perú té possibilitats de classificar-se per al Mundial de Futbol. Mentrestant, la pressió d'una empresa minera posa en perill el poble on viu i amenaça el seu món i els seus somnis.

LA MIRADA DEL FELICIANO

Raíz està narrada des de la perspectiva del Feliciano. És la mirada tendra i ingènua d'un nen de 8 anys que no és conscient encara dels problemes de la vida adulta, com els conflictes que té el poble amb l'empresa minera.

Ens sembla petit per assumir la feina de pastor però ell, com la majoria de nens, el que vol és conservar intacte el seu univers: jugar, sentir-se estimat pels seus, compartir l'afició futbolera i superar la por als monstres. Manté un llegat ancestral, ple d'amor per la terra i pels animals que l'habiten, com l'alpaca Ronaldo o el gos Rambo.

QUÈ EN PENSEU?

1

US SORPRÈN QUE EL FELICIANO PASSI TANTA ESTONA TOT SOL? CREIEU QUE S'ASSEMBLA CAIRE A LA VIDA DELS NENS I NENES DE 8 ANYS DE LA CIUTAT? QUINA RELACIÓ TÉ AMB ELS ANIMALS? VA A L'ESCOLA?

2

EL FELICIANO PASTURA LES ALPAQUES DURANT HORES. NO DUU MÒBIL, NI SWITCH. QUAN HI HA PARTIT DE FUTBOL S'ENDŪ UNA RÀDIO I DE VEGADES, FULLEJA UNA REVISTA ESPORTIVA. CREIEU QUE S'AVORREIX? COM US SENTIRÍEU EN UN PARATGE TAN DESCOMUNAL? US SOBTA ALGUNA COSA DE LA SEVA MANERA DE VIURE?

UN ENTORN EN PERILL

La pel·lícula dona protagonisme a l'entorn, un paisatge que és testimoni i motor en la història de vida del Feliciano. Som als Andes, al tram de la serralada de Vilcalnota on, envoltada de llacunes hi ha l'Ausangate (6385m), la muntanya més alta del departament de Cuzco, al Perú.

El director, Franco García Becerra, presenta un indret espectacular però inhòspit, que viu una temporalitat singular, allunyada dels ritmes accelerats que imposen les ciutats globalitzades.

En aquest paratge, la natura i els animals són els que marquen els ritmes quotidians. Les famílies que hi viuen es dediquen a la cria de les alpaques, són productors de llana i necessiten que els ramats pasturin per les terres sense el risc que les aigües estiguin contaminades. Es preocupen pel seu entorn i pel benestar animal però ben aviat ens adonem que el seu projecte de vida està en perill.

QUINS SENYALS ENS INDIQUEN QUE L'ENTORN ESTÀ EN PERILL? QUÈ LI PASSA A AQUESTA AIGUA?

LES COMUNITATS INDÍGENES

La comunitat Rumicancha, una comunitat camperola quítxua, viu en un indret remot i duu una existència modesta però molt connectada amb l'entorn natural. És una de les moltes comunitats indígenes de la regió andina que inclou països com Bolívia, Colòmbia, Equador i Perú. Aquestes comunitats son poblacions rurals vinculades ancestralment a un territori i una cultura originària, prèvia a l'imperi Inca.

El pobles quítxua de la regió andina estan orgullosos de la seva herència cultural que es manifesta en diferents àmbits com les festes, els rituals o la llengua (es calcula que hi ha uns 10 milions de parlants de quítxua).

SABIES
QUE...?

Segurament us heu fixat en la roba tradicional de la comunitat Rumicancha. Es caracteritza pels seus colors vius, decorats amb motius simbòlics que representen la connexió amb la natura i la cosmovisió andina i l'ús de materials naturals com la llana d'alpaca i vicunya. La peça més coneguda és el *poncho* però també hi ha les faldilles multicolors (*polleras*), els barrets d'ala ampla i els xals.

Aquestes peces segueixen sent part integral de la vida diària i cerimonial de la regió dels Andes, reflectint la identitat cultural i el llegat històric de les comunitats.

RESPECTE PER LA NATURA

La comunitat Rumicancha és una gran defensora de la Terra. Tenen clar que els humans som dependents dels ecosistemes i que cal defensar la vida davant d'un model destructiu que busca els interessos econòmics del Nord global. Un model que està alterant els cicles naturals i contra el que moltes comunitats indígenes estan lluitant arreu del món.

Als Andes, la Natura és sagrada i d'aquesta relació ancestral, basada en el respecte i en els sabers transmesos, en sorgeix una cultura sostenible que inclou bones pràctiques de

conservació del medi ambient. *Raíz* introdueix la dimensió espiritual amb la figura d'*Auki Tayta* que, en les cultures andines, és un esperit pare de l'aigua i protector de les muntanyes i de les seves riqueses.

El Feliciano s'angoixa davant la possibilitat de creuar-se'l, li té molta por! Més endavant quan el gos Rambo i l'alpaca Ronaldo desapareixen Feliciano descobrirà que l'*Auki Tayta* no és una amenaça, ben al contrari, és un esperit protector de la seva terra.

QUÈ EN PENSEU?

1

QUI ÉS AQUESTA DONA? QUÈ LI PROPOSA FER A FELICIANO PER INVOCAR A AUKI TAYTA? FA CAS AL SEU CONSELL? CREIEU QUE ES RESPECTA L'OPINIÓ DE LES DONES GRANS AL NOSTRE VOLTANT?

2

QUINA IMATGE HI HA A L'ALTRE COSTAT DE LA PEDRA QUE PORTA FELICIANO QUAN BUSCA RONALDO I LA RESTA DEL RAMAT?

«ELS DINERS CANVIEN EL COR DE LA GENT»

Aquesta és una frase que diu Josefina, la mare de Feliciano, quan s'adona de l'impacte i del poder d'influència que té l'empresa minera entre el veïnat. Malauradament, és la pressió econòmica i el xantatge voraç del capitalisme que fomenten la cobdícia i la rivalitat i estan esquarterant els fonaments solidaris de la xarxa comunitària, que ha estat el sistema d'organització dels pobles indígenes durant milers d'anys.

No obstant, el capitalisme ja s'ha escolat en la vida quotidiana de la comunitat. En un món globalitzat, és impossible esquivar el ressò del futbol!

La pel·lícula mostra les relacions injustes entre els països del Nord i els països del Sud global, posant el focus en la baula més vulnerable:

una comunitat camperola indígena, el sector més pobre del Perú, que crien i pasturen les alpaques per a exportar unes llanes molt preuades a les empreses tèxtils dels països del Nord. I a aquesta relació d'explotació de la llana se li afegeix l'extractivisme de l'activitat minera, que està contaminant les pastures i la llacuna posant en risc el medi ambient i el modus vivendi de les famílies.

Es tracta d'una situació d'espoli i de destrucció dels recursos naturals del planeta, que situen a les comunitats ancestrals en resistència davant d'un model econòmic basat en el creixement infinit que posa en risc la biodiversitat i la pròpia existència d'aquests pobles.

QUÈ EN PENSEU?

- 1 LES FAMÍLIES VAN MARXANT DEL POBLE. QUINS SON ELS INDICIS QUE ENS HO FAN PENSAR? A QUI L'INTERESSA QUE MARXIN?**
- 2 PER QUÈ ES BARALLEN EL FELICIANO I L'ALTRE NEN?**
- 3 QUINA RESPOSTA DONA EL SENYOR GRIMALDO AL PARE DE FELICIANO QUAN LI DEMANA UN AUGMENT DEL PREU DE LA LLANA?**
- 4 QUÈ FAN ELS MEMBRES DE LA COMUNITAT PER ATURAR ELS MINERS I PROTEGIR LA SEVA TERRA I ELS SEUS MITJANS DE VIDA?**
- 5 CREIEU QUE ELS DINERS «CANVIEN ELS CORS DE LA GENT»?**

I NOSALTRES, QUÈ HI PODEM FER?

1 Denunciar la contaminació del medi ambient per part de les indústries i les multinacionals. Al Sud global hi ha un espoli criminal dels recursos naturals però a la vora de casa hi ha moltes coses que es poden canviar! Prendre consciència de la interrelació entre problemàtiques globals i locals amb causes comunes.

2 Desenvolupar una mirada crítica vers el model socioeconòmic i cultural hegemònic i qüestionar la visió que és té des del Nord vers el Sud. Buscar informació sobre pobles indígenes i les seves lluites. Aprofundir sobre les cultures andines: sabers, costums, maneres de viure, etc.

3 Navegar per l'Atlas Global de Justícia Ambiental (ejatlas.org), un inventari que recull més de 2.500 casos registrats de conflictes ambientals arreu del món (minería, ús de pesticides, desforestació, abocament de residus, granges pesqueres, etc.). És una eina per conscienciar-nos dels conflictes i també per conèixer la tasca dels moviments de justícia ambiental.

4 Millorar l'autosuficiència i participar en projectes comunitaris que proposin formes alternatives al model actual de consum en temes com l'alimentació, la cultura o el transport. Per exemple, aprendre a cosir roba, sembrar un hort, reparar objectes, compartir vehicle. El consum responsable contribueix a crear una societat més justa i sostenible socialment i ambientalment.

5 Desenvolupar experiències comunitàries al poble o al barri: a la biblioteca, a l'escola, en projectes d'economia social i solidària que promoguin la cooperació i la connexió amb el territori. Pensar formes de vida en comú que apostin per la justícia, la dignitat, la igualtat, el repartiment,

Us recomanem que consulteu **Pam a Pam**, el mapa col·laboratiu de l'economia social i solidària a Catalunya: pamapam.cat

Involucreu-vos amb entitats defensores dels pobles indígenes com **alterNativa**.

SOBRE ALTERNATIVA

AlterNativa, Intercanvi amb Pobles Indígenes va ser fundada l'any 1986 com a organització de cooperació internacional per a la transformació social.

Al llarg de més de 30 anys, alterNativa ha dut a terme més d'un centenar de projectes i programes amb organitzacions representants d'una cinquantena de pobles indígenes d'Abya Yala. AlterNativa i els pobles indígenes s'han apropiat mútuament fent difusió de la necessitat de la cura del medi ambient, la justícia social i d'una transformació cap a societats més justes, solidàries i inclusives. El vincle s'ha anat enfortint, simultàniament a l'oposició incansable dels pobles indígenes als grans i petits projectes d'explotació dels seus territoris.

alterNativa promou, protegeix i defensa els drets dels pobles indígenes. En coordinació amb les comunitats, impulem el seu apoderament i visibilitzem les seves lluites. Actuem des de l'intercanvi entre pobles i cultures, apostant per una alternativa als models hegemònics de desenvolupament, socials, econòmics i polítics actuals.

Defensem els drets dels pobles indígenes, impulsant el seu apoderament per apropar les seves lluites i visions amb veu pròpia. Proposem alternatives més justes i sostenibles en el context actual de crisi econòmica, social i ambiental. Ho fem a través d'un intercanvi constant amb els pobles, apropiant-nos mútuament en la defensa de la mare terra i l'autodeterminació, i fent difusió de la necessitat de la cura del medi ambient, la justícia social i d'una transformació cap a societats més solidàries i inclusives

ACCIÓ > CINEMA

Aquesta sessió està emmarcada en el projecte Acció Cinema 2, impulsat per Catalunya Film Festivals, amb la col·laboració de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament i en aliança amb Lafede.cat. Un projecte que promou l'audiovisual com a eina de construcció d'una ciutadania formada, crítica i mobilitzada per un món més just.

Un projecte de

MODIband
projectes culturals

Mitjà col·laborador

elPeriódico

Amb el suport de

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

 Ajuntament de Barcelona

 Diputació Barcelona

 GOBIERNO DE ESPAÑA
 MINISTERIO DE CULTURA Y DEPORTE
 ICA3

FilmoTeca
de Catalunya

**ACCIÓ >
CINEMA**

 Catalunya Film Festivals

 Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament

lafedeCAT

AUDITORI SANT MARTÍ
DE PROVENÇALS

INSTITUT FRANÇAIS
BARCELONA